

Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут агротехнологій,
селекції та екології
Кафедра рослинництва

МАТЕРІАЛИ

Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції

**«Актуальні напрямки та
проблематика у технологіях
виращування продукції
рослинництва»**

**23 листопада 2023 року
м. Полтава**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
University of Opole (Poland)
International Slavis University (Macedonia)
Cooperative Trade University of Moldova
Institute of Soil Science and Plant Cultivation State Research Institute
Department of Forage Crop Production

пддву
ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАВЧАЛЬНО - НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва

Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
23 листопада 2023 року

УДК 631.5:631.8:633

Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (23 листопада 2023 року, м. Полтава). / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтава: ПДАУ, 2023. 184 с.

У збірнику тез висвітлено результати досліджень, які присвячені сучасним аспектам із розв'язання проблемних питань в аграрній науці, зокрема біологізації рослинництва, інноваційним заходам у технологіях вирощування сільськогосподарських культур. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам, аспірантам, здобувачам вищої освіти, фахівцям агрономічної служби агроформувань різного виробничого напрямку.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Микола МАРЕНИЧ – директор навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Володимир ГАНГУР – завідувач кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Любов МАРІНІЧ - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук;

Ольга БАРАБОЛЯ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр КУЦЕНКО – професор кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, професор;

Микола ШЕВНІКОВ – професор кафедри рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор;

Віктор ЛЯШЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Олександр АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Сергій ФІЛОНЕНКО - доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Людмила ЄРЕМКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник;

Світлана ШАКАЛІЙ – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Ольга МІЛЕНКО – доцент кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук, доцент;

Марина АНТОНЕЦЬ – доцент кафедри рослинництва, кандидат психологічних наук, доцент;

Олександр ЛЕНЬ – старший викладач кафедри рослинництва, кандидат сільськогосподарських наук.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку вченою радою навчально-наукового інституту агротехнологій, селекції та екології ПДАУ, протокол № 4, від 20 листопада 2023 року

ЗМІСТ

Філоненко С.В., Бойко О.В.	
Оптимізація гербіцидного захисту насінників буряків цукрових.....	8
Чайка Т.О.	
Вирощування органічної сої в Україні: перспективи та реальність.....	11
Книш В.І., Шабля О.С., Косенко Н.П., Кокойко В.В.	
Оцінка та відбір зразків кавуна з високою стійкістю проти уф-в радіації.....	14
Kovalenko A.M.	
Consequences of increase of droughtyness of climate are in south steppe of ukraine.....	16
Коваленко А.М.	
Водний режим ґрунту посівів пшениці озимої залежно від її місця у сівозміні і систем обробітку ґрунту та їх вплив на врожайність.....	19
Філоненко С.В., Кухтін О.О.	
Оптимізація продуктивних характеристик кукурудзи за різних способів основного обробітку ґрунту.....	22
Лиховид П.В., Біднина І.О.	
Застосування методики мультиплікативного прогнозу за хольт-вінтерсом для прогнозування динаміки якості зрошувальної води інгулецької зрошувальної системи.....	25
Малатинський К. Є.	
Особливості застосування препаратів з ретардантною дією на вилягання та урожайність сортів пшениці озимої вітчизняної селекції..	28
Філоненко С.В., Охріменко В.О.	
Правильний підбір гібриду буряків цукрових – запорука реалізації ними максимальної продуктивності.....	30
Марініч Л.Г., Діденко В.О.	
Формування насіннєвої продуктивності перспективних зразків стоколосу безостого.....	33
Марініч Л.Г., Гордієнко С.М., Ісаєнко Т.В.	
Роль горошку посівного (озимого) в рослинництві.....	35
Ромашко Т. П., Галушко І. А.	
Використання екстрактів рослин для контролю популяції комах-шкідників.....	37
Короткова І.В, Бенько С.	
Використання регуляторів росту у вирощуванні ячменю ярого	39
Шакалій С. М., Шевченко О. С.	
Вплив біопрепаратів на показники структури ярого ріпаку.....	43
Філоненко С.В., Цибенко В.В.	
Ефективне застосування хімічного методу боротьби з бур'янами в посівах кукурудзи.....	46

6. Каленська С. М., Єгупова Т. В. Вплив регуляторів росту рослин на морфо фізіологічні параметри позитивних, продуктивність та структуру врожаю тритикале озимого. *Науковий вісник Аграрного університету*. 2008. № 123. С. 36–46.

7. Короткова І. В., Чайка Т. О. Роль гумінових препаратів та їх сумішей з мінеральними добривами в технологіях вирощування пшениці озимої. *Екологоорієнтовані підходи відновлення техногенно забруднених територій і створення сталих екосистем* : кол. моногр. ; за заг. ред. Т. О. Чайки. Полтава : Аструм, 2022. С. 279–322.

8. Романюк В. І. Особливості росту рослин ячменю ярого залежно від впливу доз азотних добрив та рістрегулюючих речовин в умовах Лісостепу правобережного. *Корми і кормовиробництво*. 2018. Вип. 86. С. 134–140.

9. Іщенко В. А. Вплив застосування регуляторів росту на урожайність та формування елементів продуктивності рослин ячменю ярого в умовах степової зони України. *Вісник ПДАА*. 2021. № 2. С. 81–85. doi: 10.31210/visnyk2021.02.10

10. Ogurtsov Yu. Ye. Crop yields of winter wheat and spring barley depending on the application of plant growth regulators and microfertilizer on different backgrounds nutrition. *Наукові доповіді Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2014. № 2 (51). URL: https://nd.nubip.edu.ua/2015_2/19e.pdf.

УДК 633.9: 631.547.3

ВПЛИВ БІОПРЕПАРАТІВ НА ПОКАЗНИКИ СТРУКТУРИ ЯРОГО РІПАКУ

Шакалій С. М., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
e-mail: svitlana.shakaliy@pdaa.edu.ua

Шевченко О. С., здобувач ступеня вищої освіти Магістр
Полтавський державний аграрний університет

У збільшенні виробництва рослинного жиру і кормового білка важливе значення має ярий ріпак. У процесі переробки насіння ріпаку безерукових і низькоглюкозинолатних сортів, можна отримати високоякісне рослинне масло, маргарин, майонез та інші продукти харчування.

Високу біологічну цінність для харчування людини має ріпакове олія, в ньому міститься багато ненасичених жирних кислот, а саме олеїнової, лінолевої та ліноленової. Олеїнова кислота бере участь в побудові біологічних мембран і є джерелом енергії для організму. Дві інші кислоти лінолева і ліноленова не синтезуються в організмі людини і незамінні для нього. Вони не зустрічаються в жирах тваринного походження.

На початку вегетації спостерігається повільний ріст рослин ріпаку ярого, їх висота не перевищує 20 см, в подальшому ріст рослин прискорюється.

Дефіцит вологи влітку впливає на загальний розвиток ріпаку. Середня висота рослин по роках, склала, за використання препарату Азотер по сортам: Гектор від 104 см (2021 рік), 107 см (2020 рік) та 100 см у 2023 році вирощування.

Сорт Аксель в 2021 році склав висоту рослин 89 см, 2022 рік – 90 см та 84 см у 2023 році. Сорт Джером за роки досліджень (2021 – 2023 рр.) коливався від 77 см до 82 см.

За використання препарату Альбобактерин сорти мали висоту рослин: по сорту Гектор від 100 см до 107 см. Сорт Аксель в 2021 році склав висоту рослин 85 см, 2022 рік – 84 см, 2023 рік – 90 см. Сорт Джером за висотою переважав в 2023 році і склав 84 см. В інші роки досліджень висота була на рівні 82 – 81 см.

За показником висота рослин найвищим сортом по роках досліджень виявився сорт Гектор з використання препарату Азотер.

Важливе значення для механізованого збирання насіння ріпаку ярого має висота прикріплення нижніх гілок. Вона по роках досліджень і залежно від сорту та біопрепарату коливалась в незначних межах: 2021 рік характеризувався по сорту Гектор від 45,2 см до 45,1 см (Азотер та Альбобактерин, відповідно). В 2022 році висота кріплення нижніх гілок становила від 46,1 до 45,2 см. 2023 рік - 45,2 – 46,4 см.

По сорту Аксель 2021 рік мав показник 51,3 см до 49,6 см по фактору обробки препаратами. 2022 рік – 51,3 – 50,1 см та 2023 рік від 51,1 см до 50,2 см. За використання препарату Азотер різниця становила всього 1,0 см в 2023 році.

За вирощування сорту Джером найвищою висота кріплення була в 2023 році за використання препарату Альбобактерин і становила 51,3 см (табл. 1). В 2022 році сорт Джером за використання препаратів становив від 49,6 см до 51,4 см (Азотер, Альбобактерин, відповідно). Найнижчою висотою кріплення сорт Джером характеризувався в 2021 році, вона становила від 47,3 до 46,4 см. За роки досліджень найвищими були рослини сорту Гектор за використання препаратів як Азотера так і Альбобактерина.

2021 рік за масою 1000 насінин становив: за використання препарату Азотер сорт Гектор 2,8 г, сорт Аксель – 2,6 г та сорт Калібр 2,9 г. За використання препарату Альбобактерин в 2021 році становив у сортів від 2,8 г (Гектор) до 3,0 г (Аксель та Джером).

2022 рік характеризувався найбільшим показником маси 1000 насінин і становив за використання Азотера по сортам від 3,1 г у сортів Гектор та Джером та 3,2 г у сорту Аксель. За використання препарату Альбобактерин сорти в 2022 році становили: Гектор – 3, 0 г, Аксель – 2,8 г та найбільшою вона була у сорту Джером – 3,2 г. 2023 рік характеризується дещо нижчою врожайністю в порівнянні з 2022 роком. За використання біопрепарату Азотер сорти мали масу 1000 насінин на рівні 2,9 г.

Таблиця 1. Структурні показники сортів ріпаку ярого, (середнє 2021–2022 рр.)

Біопрепарат (фактор А)	Сорт (фактор В)	Висота рослин, см	Висота кріплення нижніх гілок, см
2021 рік			
Азотер	Гектор	104	45,2
	Аксель	89	51,3
	Джером	77	47,3
Альбобактерин	Гектор	100	45,1
	Аксель	85	49,6
	Джером	82	46,4
2022 рік			
Азотер	Гектор	107	46,1
	Аксель	90	51,3
	Джером	82	49,6
Альбобактерин	Гектор	97	47,1
	Аксель	84	50,1
	Джером	81	51,4
2023 рік			
Азотер	Гектор	100	45,2
	Аксель	84	51,1
	Джером	82	50,3
Альбобактерин	Гектор	98	46,4
	Аксель	90	50,2
	Джером	84	51,3

За використання Альбобактерина маса була нижчою на 0,1 г у сортів Гектор та Аксель та вищою на 0,1 г у сорту Джером у порівнянні з біопрепаратом Азотер.

Бібліографічний список:

1. Ківерт В. Х. Ріпак у північному степу України: значення, спектр використання та перспективи вирощування. Вісник аграрної науки Причорномор'я. Спеціальний випуск. 2006. Т. 1. С. 101-105.

2. Бучинський І. М. Урожайність та якість насіння сортів ріпаку ярого залежно від технологічних прийомів вирощування в умовах Лісостепу Західного: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. с.-г. наук: спец. 06.01.09 – рослинництво. Вінниця, 2010. 20 с.

3. Шакалій С. М., Зуб Р. М. Збалансований розвиток агроєкосистем України: сучасний погляд та інновації: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф. Полтава: ПДАА, 2019. С. 70-71.